

Sygn. akt: X C 2376/16 upr.

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 kwietnia 2017 r.

Sąd Rejonowy w Toruniu X Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Beata Kasprzyk
Protokolant:	stażysta Natalia Żurawska

po rozpoznaniu w dniu 11 kwietnia 2017 r. w Toruniu

sprawy z powództwa J. P.

przeciwko A. L.

o zapłatę

- zasądza od pozwanej A. L. na rzecz powoda J. P. kwotę 2100 zł (dwa tysiące sto złotych) z odsetkami ustawowymi od dnia 17 grudnia 2015 r. z uwzględnieniem zmian stopy procentowej odsetek ustawowych do dnia zapłaty;
- zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę (...) (tysiąc trzysta siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania;

Sygn. akt X C 2376/16

UZASADNIENIE

Powód J. P. wniósł w dniu 10 maja 2016 r. powództwo o zapłatę kwoty 2100 zł wraz z odsetkami i kosztami procesu przeciwko A. L., działającej pod firmą (...).

W uzasadnieniu pozwu wskazano, że pozwana w ramach prowadzonej działalności gospodarczej zajmuje się m. in. likwidacją szkód i dochodzeniem roszczeń ubezpieczeniowych i w ramach tej działalności pozwana miała uzyskać dla powoda odszkodowanie z tytułu szkody powstałej w dniu 6 lipca 2015r. Podano, że w ramach likwidacji szkody Zakład (...) S.A. przyznał powodowi łącznie 6.723,50 zł w ramach, której kwota 2.100 zł, którą dochodziła pozwana, została wypłacona na konto pozwanej, a środków tych pozwana nie przekazała powodowi.

W dniu 13 lipca 2016 r. w tutejszym Sądzie wydano nakaz zapłaty zgodny z żądaniem pozwu, który utracił moc z uwagi na wniesienie przez pozwaną sprzeciwu.

W sprzeciwie pozwana przyznała, że łączyła ją z powodem umowa o dochodzenie odszkodowania od ubezpieczyciela, której celem było uzyskanie zwrotu kosztów najmu pojazdu zastępczego oraz, że na podstawie umowy cesji z dnia 16 listopada 2015 r, będącej formą rozliczenia za działania pozwanej w imieniu powoda, wierzytelność o zwrot tych kosztów została przelana na pozwaną. Pozwana potwierdziła, że (...) przelało na jej konto kwotę 2100 zł i z tą chwilą umowa cesji i cedowane świadczenie wygasła na skutek wykonania i nie może ono być przedmiotem dalszego obrotu.

Pozwana zaprzeczyła również, by doszło do wypowiedzenia umowy cesji, uchylenia się od jej skutków z uwagi na działanie pod wpływem błędu, czy uznania ją za nieważną z uwagi na brak podpisu strony pozwanej.

Sąd ustalił, co następuje:

Żona powoda I. P. zawarła z pozwaną prowadzącą działalność gospodarczą umowę o dochodzenie od ubezpieczyciela odszkodowania za powstały uszczerbek na zdrowiu. Umowa ta przewidywała wynagrodzenie dla pozwanej w wysokości 35 % przyznanej od ubezpieczyciela kwoty zadośćuczynienia. W ramach tej współpracy strony porozumiały się również ustnie, że pozwana będzie również bez dodatkowego wynagrodzenia dochodzić należności dla powoda tytułem zwrotu kosztów wynajmu samochodu, powstałych z uwagi na zaistnienie szkody powoda z dnia 6 lipca 2015 r.

Pozwaną w sprawach uzyskiwania odszkodowań reprezentował mąż pozwanej Ł. L..

W dniu 11 sierpnia 2015 r. powód udzielił pozwanej pełnomocnictwa do reprezentowania go w sprawie uzyskania zwrotu kosztów wynajmu samochodu. Wcześniej powód sam uzyskał odszkodowanie z tytułu szkody całkowitej na pojeździe należącym do powoda wraz z kosztami holowania w wysokości 4.623,50 zł.

W dniu 16 listopada 2015 r. Ł. L. przesłał na adres mailowy syna powoda umowę cesji wierzytelności. W umowie cesji wskazano, że wierzytelność powoda z tytułu pokrycia kosztów pojazdu zastępczego w stosunku do ubezpieczyciela wynosiła 5760 zł i wierzytelność ta została przelana na rzecz cesjonariusza. Powód działając pod wpływem błędu co do znaczenia tej czynności, podpisał umowę i odesłał do pozwanej. Powód nie był świadomy, że pozwana pobierze jakiegokolwiek wynagrodzenie za czynności w jego sprawie, bowiem miały być one wykonane bez kosztowo, jako dodatek do umowy pozwanej z żoną powoda. Powód nie zdawał sobie sprawy z tego, że cała kwota uzyskana tytułem zwrotu kosztów zostanie zawłaszczona przez pozwaną.

Zgodnie z dyspozycją (...) na konto pozwanej ubezpieczyciel przełał dnia 2 grudnia 2015 r. kwotę 2100 zł tytułem zwrotu kosztów najmu samochodu pojazdu zastępczego przez powoda. Powód z tej kwoty nie otrzymał nic od pozwanej.

W dniu 7 grudnia 2015 r. powód przesłał pozwanej pismo, w której poinformował ją o odwołaniu pełnomocnictwa, wezwał do zwrotu w terminie 7 dni uzyskanej od ubezpieczyciela kwoty 2100 zł, a także uchylił się od skutków prawnych cesji z dnia 16 listopada 2015 r. wskazując na działanie pod wpływem błędu i braku świadomości co do znaczenia tej czynności prawnej.

Żona powoda uzyskała za pośrednictwem pozwanej odszkodowanie, za co pozwana pobrała 35 % wynagrodzenia, mimo niezadowolenia żony powoda ze współpracy i wypowiedzenia umowy.

/Dowody:

- dokument pełnomocnictwa dla pozwanej – k. 11 akt
- informacja o wypłacie odszkodowania – k. 13 akt
- uchylenie od skutków prawnych cesji wraz z wezwaniem do zapłaty – k. 14 akt
- cesja wierzytelności – k. 66 akt
- zestawienie operacji na koncie pozwanej- k. 36 akt
- zeznania świadka Ł. L.- k. 53 akt
- zeznania świadka I. P. – k. 54 – 55 akt
- przesłuchanie powoda J. P. – k. 53-54 akt

- przesłuchanie pozwanej A. L. – k. 54 -55 akt

Sąd zważył, co następuje:

Stan faktyczny sprawy Sąd ustalił na podstawie zgromadzonych dokumentów, a także na podstawie dowodu z zeznań świadków Ł. L., I. P., oraz dowodu z przesłuchania stron J. P. i A. L..

Dokumentom Sąd nadał przymiot wiarygodności, bowiem nie wzbudziły one wątpliwości Sądu, ani stron.

Zeznaniom świadka Ł. L. Sąd dał wiarę w części. Sąd dał wiarę temu, że świadek był pełnomocnikiem firmy (...) prowadzonej przez żonę, oraz, że strony zawarły ustnie umowę o uzyskanie odszkodowania od ubezpieczyciela, jako umowę dodatkową do umowy między pozwaną, a żoną powoda, a także że umowę cesji przesłał powodowi drogą elektroniczną i otrzymał zwrotną wiadomość wraz z podpisaną umową.

Sąd nie dał jednak wiary twierdzeniom, że świadek nie miał wiedzy nt. niezadowolenia powoda z współpracy w zakresie uzyskania świadczenia od ubezpieczyciela, oraz że nie wiedział o uchyleniu się powoda od umowy zawartej pod wpływem błędu, wypowiedzeniu umowy.

Zeznaniom świadka I. P. Sąd dał wiarę w całości. Wskazała ona, że przy okazji dochodzenia odszkodowania za jej uszczerbek na zdrowiu, pozwana również będzie dochodziła bez wynagrodzenia kwoty tytułem zwrotu za najem samochodu zastępczego.

Za te czynności na rzecz świadka pozwana pobrała wynagrodzenie w wysokości 35 %.

Świadek wskazała, że uzyskała odszkodowanie, a 35 % z tej kwoty pobrała tytułem prowizji pozwana. Świadek nie była zadowolona ze współpracy z pozwaną i wypowiedziała umowę.

Twierdzeniom powoda J. P. Sąd dał wiarę w całości. Powód opisał jak wyglądała współpraca jego i jego żony z pozwaną. Wyjaśnił, że pozwana miała bez kosztowo, dodatkowo do umowy jaką zawarła z małżonką powoda, uzyskać dla powoda zwrot kosztów najmu samochodu zastępczego. Wskazał, że pełnomocnik pozwanej przesłał mu umowę cesji, którą podpisał nie rozumiejąc jej znaczenia, bowiem nie wiedział, że wierzytelność przypadająca od (...) zostanie przejęta przez pozwaną, a on jako poszkodowany nie otrzyma nic. Powód podał, że był niezadowolony ze współpracy z pozwaną, bowiem pozwana reprezentowana przez pełnomocnika przez długi czas nie działała na rzecz powoda. W grudniu 2015 r. powód dowiedział się od ubezpieczyciela, że cała kwota w wysokości 2100 zł została przelana na konto pozwanej, wskazał, że z tej kwoty nie uzyskał od pozwanej nic. Powód wskazał, że jego żona uzyskała za pośrednictwem pozwanej odszkodowanie, za co pozwana pobrała 35 % wynagrodzenia.

Twierdzenia A. L. nie wniosły niczego nowego do sprawy, bowiem pozwana sama nie prowadziła spraw, których przedmiotem było uzyskiwanie odszkodowań. Pozwana wskazała jedynie, że w jej ocenie nie mogło dojść do bezpłatnego wykonywania czynności dochodzenia odszkodowania.

Za sporne w przedmiotowej sprawie należało uznać to, czy umowa cesji z dnia 16 listopada 2016 r. była zawarta skutecznie i wywoływała wobec stron skutki prawne w postaci przejęcia przez pozwaną całości uzyskanej od ubezpieczyciela kwoty odszkodowania tytułem zwrotu kosztów najmu przez powoda samochodu zastępczego.

Zgodnie z art. 6 k.c., istnienie sporu między stronami, co do zasady, obliuguje jedną z nich do udowodnienia faktów mających znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy. Na podstawie art. 6 k.c. oraz art. 232 k.p.c., ciężar dowodu spoczywa na stronie, która z określonych faktów wywodzi skutki prawne. Jeśli zatem powód powoływał się na zaistnienie oznaczonych faktów, w tym na fakt zasadności i wysokości dochodzonego roszczenia, zobowiązany był wskazać okoliczności, które uzasadniały żądanie zgłoszone w pozwie. Na stronie powodowej spoczywał więc ciężar wykazania zasadności i wysokości dochodzonego roszczenia wraz z naliczonymi odsetkami.

Na mocy art. 233§1 k.p.c. Sąd dokonuje oceny wiarygodności dowodów na podstawie wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego. Przez moc dowodową rozumie się siłę przekonania, jaką uzyskał Sąd wskutek przeprowadzenia określonych dowodów o istnieniu lub nie istnieniu faktu, którego on dotyczy.

Oceniając zebrany w sprawie materiał dowodowy należy uznać żądanie powoda za zasadne.

Instytucja błędu unormowana jest w ramach przepisów o wadach oświadczenia woli. Jest to wadliwość czynności – wzruszalność przez wykonanie prawa kształtującego, polegająca na możliwości uchylenia się od skutków prawnych oświadczenia woli złożonego pod wpływem błędu. Błąd zachodzi wtedy, gdy człowiek dokonuje czynności prawnej, żywiąc jakies błędne wyobrażenie co do rzeczywistości. W ogólnym ujęciu błąd polega na błędnym wyobrażeniu co do rzeczywistości lub na braku jakiegokolwiek wyobrażenia o niej, co można traktować jako szczególny przypadek błędnego wyobrażenia (por. Z. Radwański, w: System PrPryw, t. 2, 2002, s. 393). Błąd powinien się odnosić do tego, co zostało wyrażone w oświadczeniu woli, będącym elementem czynności prawnej.

Od czynności prawnej dokonanej pod wpływem błędu można się uchylić na piśmie

z upływem roku od jego wykrycia. Przesłankę ograniczającą dopuszczalność uchylenia się od skutków prawnych oświadczenia woli złożonego pod wpływem błędu, przewiduje przepis art. 84 § 2 k.c., ograniczając powoływanie się na błąd do takiego, który uzasadnia przypuszczenie, że gdyby składający oświadczenie woli nie działał pod jego wpływem i oceniał sprawę rozsądnie, nie złożyłby oświadczenia tej treści (błąd istotny). Przesłanka błędu istotnego ustanowiona została po to, by zapewnić stabilność czynnościom prawnym, poprzez wyeliminowanie możliwości ich wzruszania z błahych powodów (por. Z. Radwański, w: System PrPryw, t. 2, 2002, s. 398).

Analizując cały zebrany w sprawie materiał dowodowy Sąd doszedł do przekonania, że między powodem a pozwaną doszło do zawarcia umowy cesji w dniu 16 listopada 2015 r. wierzytelności należnej powodowi od ubezpieczyciela (...) S.A. tytułem zwrotu kosztów najmu pojazdu zastępczego. Bacząc na treść pisma powoda do pozwanej z dnia 7 grudnia 2015r. , uznano, że powód podpisując umowę cesji działał pod wpływem błędu co do treści czynności prawnej, a błąd ten wywołany był działaniem pełnomocnika pozwanej. Sąd ocenił, że gdyby powód wiedział jakie skutki przyniesie zawarcie umowy, nie podpisałby jej, a więc że błąd był istotny.

Sąd uznał, biorąc pod uwagę wolę powoda, a nie dosłowne brzmienie treści jego oświadczenia (art. 65 k.c.), że pismem z dnia 7 grudnia 2015 r. uchylił się on skutecznie od skutków prawnych zawartej pod wpływem błędu umowy cesji. Powód wskazał, że został wprowadzony w błąd i przy braku świadomości co do znaczenia czynności prawnej, podpisał umowę. Powód był bowiem przekonany, że cesja będzie skutkowałą jedynie tym, że to na konto pozwanej jako pełnomocnika wpłyną uzyskane od ubezpieczyciela środki, ale następnie zostaną one niezwłocznie przelane na jego rzecz. Nie miał świadomości tego, że istota cesji jest inna i powoduje, że cedent zrzeka się na rzecz cesjonariusza wierzytelności wcześniej mu przysługującej i nie jest już uprawnionym w stosunku do istniejącej wierzytelności. Błąd powoda wywołany był jednocześnie działaniem pozwanej (działającej przez pełnomocnika), z którą umówił się ustnie, że ta nie pobierze od niego za czynności żadnego wynagrodzenia, bowiem będą to czynności niejako „gratisowe” w stosunku do zawartej uprzednio umowy z żoną powoda, przy której ustalono i pobrano wynagrodzenie w wysokości 35 % kwoty uzyskanego odszkodowania. Tymczasem jak się okazało pozwana nie tylko nie dokonała czynności bezpłatnie, ale przejęła od ubezpieczyciela całą uzyskaną kwotę w wysokości 2100 zł i z tej kwoty nie przelała na rzecz powoda żadnej części.

Dla Sądu wydaje się być oczywistym, że gdyby powód wiedział, że takie będą skutki cesji wierzytelności od ubezpieczyciela, to nigdy by jej nie zawarł, co świadczy o tym, że błąd był istotny.

Sąd uznał więc, że z uwagi na uchylenie się od skutków prawnych umowy cesji, że pozwana nienależnie zachowała dla siebie środki przelane jej przez ubezpieczyciela i zakwalifikował je stosownie do przepisów o świadczeniu nienależnym (art. 410 k.c.)

Nie ma wątpliwości, że w momencie uchylenia się przez powoda od skutków prawnych cesji wierzytelności, odpadła podstawa prawna tego by należności od ubezpieczyciela powoda, pozostały w rękach pozwanej, a tym samym powód mógł zasadnie dochodzić w przedmiotowym postępowaniu zwrotu nienależnego świadczenia.

Sąd zasądził więc od pozwanej na rzecz powoda kwotę 2100 zł zgodnie z art. 410 k.c.

O odsetkach orzeczono na podstawie art. 481 k.c. od dnia następnego po upływie 7 dni od doręczenia pozwanej oświadczenia i uchyleniu się od skutków prawnych wraz z wezwaniem do zapłaty.

O kosztach orzeczono zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu (art. 98 k.p.c.) zasądzając od pozwanej na rzecz powoda kwotę 1317 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, a w tym 17 zł tytułem opłaty administracyjnej od pełnomocnictwa, 100 zł tytułem opłaty od pozwu, 1200 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego.